

Charta 25

Inledning

Vi talar nu eftersom tystnad inte längre är ett alternativ. Auktoritära populister verkar inte längre i marginalen; de sitter i regeringar över hela världen. Deras närvaro är normaliserad, deras retorik ekar i institutioner som en gång skyddade demokratin. Det som en gång verkade otänkbart är nu rutin. Gränsen mellan demokrati och dess imitation suddas ut i realtid, och vi uppmanas att acceptera detta som normalt. Det vägrar vi! Denna stadga talar med den tydlighet som kännetecknar dem som vuxit upp och sett friheterna minska och rättvisan urholkas. Vi talar inte av nostalgi, utan från ett djupare ställe: det är vår framtid som stjäls, och vi vägrar att vara dess tysta arvtagare!

Vi, undertecknade, talar inte på uppdrag av något politiskt parti, någon stat eller någon ideologi, utan som medvetna medborgare som känner sig tvungna att reagera på den djupgående demokratiska upplösningen i vår tid. Över hela världen bevittnar vi en våg av auktoritarism som hotar att rasera de hårt vunna principerna om mänsklig värdighet, medborgerlig frihet och pluralism.

Denna kris är varken avlägsen eller abstrakt. Den utspelar sig i parlament och rättssalar, på skärmar och i skolor, i vardagen för dem vars röster ignoreras och vars rättigheter urholkas. Vi förklarar att de värden som fastställs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och Helsingforsavtalet från 1975, som alla våra regeringar är bundna av, inte upprätthålls. De som har till uppgift att försvara dessa värden – regeringar, partier och institutioner – har alltför ofta misslyckats genom tystnad, medverkan eller opportunism.

Inspirerade av [Allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna](#), hädanefter förkortad UDHR, den moraliska klarheten i [Charta 77](#) och de demokratiska ideal som bekräftats i [IYC25-konferensrapporten](#), hämtar vi också inspiration från insikterna i [IYTT Youth Panel](#). Denna panel är en mångfaldig sammansättning av över 200 ungdomar från 50 länder, förenade av ett starkt intresse för utvecklingen av öppenhet och demokrati. Där många barometrar mäter den allmänna opinionen, granskar IYTT Youth Panel djupare: politiska idéer, principer och legitimiteten hos rådande maktstrukturer. Den erbjuder en sällsynt möjlighet att undersöka tankarna hos den framväxande informerade medborgarskaran – unga människor som inte bara reagerar på politiken utan utmanar dess antaganden och omformulerar dess framtid.

Vi skriver för att bekräfta den enkla men radikala idén att demokrati måste vara människocentrerad: makten måste ligga hos alla, inte i händerna på ett fåtal. Som IYC25-konferensen påminner oss om, styrs vi inte av någon som ställer oss mot varandra som stridande grupper, utan av vårt eget individuella val att vara gemenskap och styra tillsammans. För att motverka auktoritära krafter behöver vi engagerade medborgare som agerar utifrån de demokratiska idealen om värdighet, rättvisa, pluralism, yttrandefrihet och delat ansvar.

1. Demokrati är inte en självklarhet

Demokrati är inte ett naturligt tillstånd. Det är en ömtålig konstruktion som måste bevaras medvetet och levandegöras aktivt. Alltför många regimer åberopar demokratisk legitimitet samtidigt som de kränker dess kärna: allas lika rätt att delta i samhällsangelägenheter (UDHR artikel 21.1). Vi bekräftar att demokrati måste kämpas för, levas och försvaras (UDHR:s inledning).

2. Auktoritarism är ett symptom, inte en orsak

Auktoritarism föds inte ur styrka, utan ur oläkta sår: ekonomisk förtvivlan, svek från institutioner, brutna löften, förskjutna identiteter. Den frodas där deltagande förnekas (UDHR artikel 21.2) och yttrandefriheten manipuleras (UDHR artikel 19). Den växer i frånvaro av rättvisa (UDHR artikel 8) och tillhörighet (UDHR artikel 28).

3. Detta är inte bara en auktoritär våg

Den auktoritära vågen maskeras ofta som en högeruppgång, men den drivs av en djupare kris: de liberala demokratiernas oförmåga att upprätthålla socialt skydd (UDHR artikel 22) och mänsklig värdighet (UDHR artikel 1). När demokratierna misslyckas med att säkerställa grundläggande rättigheter, inklusive rätten till säkerhet (UDHR artikel 3) och socialt skydd, träder reaktionära krafter in för att fylla tomrummet.

4. Populism skapar falska identiteter

Auktoritära populisterna erbjuder inte politisk inkludering; de skapar en mytisk "folkgrupp" baserad på exkludering. Deras identitet bygger inte på solidaritet, utan på bitterhet. De kröner ledare, inte principer. Deras rörelser kräver lojalitet, inte dialog, vilket undergräver föreningsfriheten och deltagandet (UDHR artiklarna 20.1, 21.1).

5. Populismen använder känslor som vapen för att skapa splittring

Auktoritära rörelser livnär sig på rädsla och ilska. De förvränger information (UDHR artikel 19), förstärker upprördheten och skapar digitala stammar som ersätter förståelse med slagord. I deras värld är sanningen

underordnad lojaliteten, och utbildning blir ett hot mot lydnad (UDHR artikel 26.2).

6. Politiska partier måste återvinna förtroendet

Medborgarna förlorar förtroendet när partierna lovar förändring men levererar kompromisser. När politiken ses som ett spel för eliten söker människor efter alternativ, hur farliga de än må vara. Vi uppmanar politiska partier att kommunicera ärligt, agera öppet och tjäna allmänheten med integritet (UDHR artiklarna 21.3, 29.2).

7. Institutionerna måste spegla folket

Institutioner som skapats för att upprätthålla rättvisan döljer nu ofta den. Burekratisk komplexitet, korruption och partiskhet har alienerat dem som de borde tjäna. Vi avvisar en demokrati som skyddar privilegier. Offentliga institutioner måste vara transparenta, inkluderande och ansvariga inför folket (UDHR artiklarna 6, 7, 8, 10, 21.3).

8. Vi avvisar en demokrati som utesluter

Ett system som tolererar uteslutning av kvinnor, minoriteter och olikänkande är inte en demokrati. Vi avvisar missbruk av nationalism, traditionalism och kulturell identitet för att rättfärdiga förtryck. Demokrati bevaras inte genom att tvinga fram likhet utan genom att skydda olikhet (UDHR artiklarna 1, 2, 16.1, 21.1).

9. Vi står för lika värde och delat inflytande

Alla människor har lika värde och rätt att forma sina livsvillkor (UDHR artikel 1). Demokrati är inte bara att rösta, det är ett delat inflytande. Vi motsätter oss system som berövar individer deras frihet i kontrollens eller traditionens namn (UDHR artiklarna 3, 29.1).

10. Vi välkomnar dialog och avvisar våld

Demokrati frodas i konflikter som medlas genom dialog, inte i påtvingad konsensus eller tvång. Vi avvisar våld (UDHR artikel 3), censur (UDHR artikel 19) och ideologisk konformitet. Äkta demokrati ger utrymme för olikheter, konfrontation, samtal och tillväxt (UDHR artikel 20.1).

11. Kunskap måste tjäna frigörelsen

Utbildning är inte en privilegium utan en rättighet. Kunskap måste befria, inte dominera. Den måste ge medborgarna verktyg för att ifrågasätta makten, förstå komplexitet och delta fullt ut i det offentliga livet. Ett demokratiskt samhälle investerar i informerad handlingskraft, inte passiv lydnad (UDHR artiklarna 26.1, 26.2).

12. Vi avvisar kapitalets dominans över demokratin

Auktoritära rörelser stöds av koncentrerad rikedom. Stora finansiella nätverk finansierar propaganda, formar media och manipulerar den allmänna opinionen. Ekonomisk ojämlikhet blir politisk ojämlikhet. Vi avvisar en demokrati som köpts med pengar och kräver att makten ska vara ansvarig inför alla (UDHR artiklarna 7, 21.2, 22, 23.1).

Vädjan

Låt denna stadga stå som ett vittnesbörd. Vi accepterar inte demokratins långsamma förfall. Vi accepterar inte rädsla, splittring eller tystnad. Charta 25 erbjuder inte ett program. Den erbjuder en vädjan: att vi utan illusioner konfronterar de krafter som demonterar det demokratiska livet och att vi utan rädsla återtar de moraliska skyldigheter som fria medborgare har. Endast tillsammans, i gemensam värdighet och kollektiv beslutsamhet, kan vi bevara den frihet vi har ärvt – och se till att den består.

Vi bekräftar möjligheten till en politik som inte är rotad i våld, utan i medkänsla. Inte i utestängning, utan i värdighet. Inte i förtvivlan, utan i solidaritet. Framtiden kommer inte att skrivas av auktoritära krafter, såvida vi inte låter dem skriva den ensamma.

Alla människor på denna planet är välkomna att underteckna.

QR-koden innehåller all information för att bli en del av rörelsen och underteckna Charta 25. Namn och nationalitet/ursprungsland för undertecknarna kommer att visas i onlineversionen av detta dokument (även tillgängligt via QR-koden).

Undertecknare

Alice Smith, United Kingdom

Alina Koch, Germany

Ambrose Ngobi, Uganda

Andrea Olmi, Italy

Angela Khumalo, South Africa

Anh Vu, Germany

Ani Melikyan, Armenia

Anita Sammarini, Italy

Anna Pietri, Greece
Benedikt Schuegraf, Germany
Benjamin Galbraith, United Kingdom & France
Bethany Dennis, United Kingdom
Brenald Dzonzi, Malawi
Carmen Engelhardt, Germany
Claudia Pintore, Italy
Constança Pagès, Spain
Dania Vanessa Verbena Flores, Guatemala
Elen Antapyan, Armenia
Elena Vocale, Italy
Ella Levien, Germany
Emily Barcelo, USA
Emma Sougli, Greece
Ester Nijiko, Malawi
Federica Baggio, Italy
Francesca Bonomo, Italy
Franklin Vaci, United Kingdom
Gavin Miller, USA
Hope Ntokozo Dlamini, South Africa
Ismael Mabema, South Africa
James Mottram, United Kingdom
James Freiberg II, USA
Jan Ferrer i Picó, Catalunya, Spain
Jan-Hendrik Pretorius, South Africa
Jessica Jahn, Germany
Joana Baptista, Portugal

Joe Earnshaw, United Kingdom
Jonathan Ziener, Germany
Jouman Tafnkji, Syria
Joy Adewumi, Nigeria
Kirill Vanderberg, Russia
Lindelwa Nicolette Mayinga, South Africa
Linh Pham, Vietnam
Lisa Lundgren, Sweden
Luca Guidoboni, Italy
Masindi Netshakhuma, South Africa
Matilde Abreu, Portugal
Matthew Baymiller, USA
Michele Castrezzati, Italy
Michelle Liao, USA
Minas Stravopodis, Greece
Miranda Tate, Sweden & USA
Myriam Moussali France & Morocco
Noor Ahmad, Pakistan
Olle Hansen, United Kingdom
Ollie Gee, United Kingdom
Ontiretse Moatshe, South Africa
Otsile Nkadimeng, South Africa
Palesa Meva, South Africa
Peggy Molefi, Botswana
Petter Rodebjer, Sweden
Pol Villaverde, Spain
Rabia Turnbull, South Africa

Reon Van Der Merwe, South Africa
Sara Conte, Italy
Seven Jacobs, United Kingdom
Silvia Papic, Sweden
Siphesande Kotelana, South Africa
Siro Piña Cardona, Spain
Sofia Marini, Italy
Sofie Winge-Petersen, Denmark
Sondre Zakariassen Ranum, Norway
Sophia Kaur Badhan, United Kingdom
Suzannah Anderson, USA
Taylen Reddy, South Africa
Thao Mai, Vietnam
Valeriia Andriienko, Ukraine
Veronica Butler, USA
Victoria Portnaya, Ukraine
Vivek Venkatram, Singapore
Zanoxolo Mciteka, South Africa
